

Ympäristöministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntönnö 6.5.2025 VN/7002/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain muuttamisesta

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta hallituksen esityksen luonnoksesta. THL:n lausunto on rajattu koskemaan nikotiinipusseja koskevia sisältöjä.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan, että tuottajan (valmistaja tai maahantuoja) kustannusvastuu kuntien jätehuolto- ja siivoustoimista laajennettaisiin nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemiseen ja siivoamiseen. Kunnille tulisi myös tiedotus- ja neuvontavastuu nikotiinipusseihin ja niistä aiheutuviin jätteisiin liittyen. Nikotiinipussien tuottajan korvausvastuu vastaisi suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajan korvausvastuuta lukuun ottamatta tupakkajätteelle tarkoitettuja keräysastioita. Esityksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää nikotiinipusseista aiheutuvaa roskaantumista.

THL kannattaa esitystä tuottajan kustannusvastuun laajentamisesta nikotiinipusseihin. Nikotiinipussien käyttö on yleistynyt merkittävästi suomalaisväestössä viimeisten muutaman vuoden aikana niiden myynnin vapautumisen johdosta. Ne ovat yleisimmin käytetty tupakka- ja nikotiinituote osassa väestöryhmissä. Lisäksi nuuska- ja nikotiinipussit ovat, kuten hallituksen esityksen luonnoksen perusteluosassa esitetään, merkittävän yleinen roskalaji rantaroskatutkimusten perusteella. Tupakka- ja nikotiinituotteiden tuottajat ovat vastuussa myymiensä tuotteiden haitoista, mukaan

lukien ympäristöhaitoista, joten on loogista ja kannatettavaa, että nämä tahot myös ovat vastuussa jätehuoltoon ja siivoustoimiin liittyvistä kustannuksista. On lisäksi tärkeää, että tiedotus- ja neuvontavelvollisuus on muulla taholla kuin tupakkateollisuudella, jotta ei luoda mahdollisuuksia tupakka- ja nikotiinituotteiden markkinointiin tai epäsuoraan mainontaan.

Lisäksi THL kiittää luonnoksen valmistelijoita kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen artikla 5.3:n huomioimisesta esityksen valmistelussa.

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

THL:n kanta: THL kannattaa uuden kohdan 12 lisäystä, jossa lisättäisiin nikotiinipussit ja niiden tuottajat tuottajavastuun piiriin ja määriteltäisiin nikotiinipussien tuottaja.

48 a § Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu

THL:n kanta: THL kannattaa esitystä, jossa nikotiinipussien tuottajalla olisi jätelain 48 § b:n mukainen kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista.

48 b § Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

THL:n kanta: THL kannattaa esitystä pykälän 1 ja 3 muuttamisesta luonnoksessa ehdotetulla tavalla, mukaan lukien korvausvelvollisuutta tiedotuksesta ja neuvonnasta.

48 i § Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista ja nikotiinipusseista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä

THL:n kanta: THL kannattaa esitystä pykälän muuttamisesta luonnoksessa ehdotetulla tavalla, jossa kunnan olisi järjestettävä

nikotiinipusseihin ja niistä aiheutuviin jätteisiin liittyvä neuvonta ja tiedotus.

Hallituksen esityksen luonnoksen perusteluosassa tuodaan esiin, että kunnille maksetut korvaukset suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien liittyvässä tiedotuksesta ja neuvonnasta olivat kansallisesti vain alle 5000 euroa vuonna 2023. THL huomauttaa, että kuntia tulisi paremmin informoida mahdollisuudesta toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia tupakkateollisuuden kustannuksella tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön ehkäisyksi ja lopettamisen tukemiseksi kuntien ympäristöterveydenhuollon ja ehkäisevän päihdetyön toimijoiden yhteistyönä.

51 § Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

THL:n kanta: THL kannattaa esitystä pykälän muuttamisesta luonnoksessa ehdotetulla tavalla, jossa tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuutta ei sovelleta nikotiinipussien tuottajaan. On tärkeää, että tupakkateollisuudelle ei luoda tiedotus- ja neuvontavelvollisuuden kautta mahdollisuutta toteuttaa tuotteiden markkinointia tai muutoin luoda positiivista kuvaa tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä tai tupakkateollisuudesta.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Piia Aarnisalo

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende